

Jasno sporočilo

Ljudje se, vsaj velika večina, zavedamo težav, v katerih smo, in ta zavest o dejanskem družbenem in političnem stanju se je pokazala v vsebini, tonu in sklepih 12. kongresa. Zato je bilo delovno srečanje, dogovor o tem, kaj je treba storiti in kako, da se bomo čimprej izklopali iz nezavidljivega gospodarskega položaja, v katerega smo zašli.

Za težave, v katerih smo se znašli, navadno pravimo, da so objektivne narave: zaostrovanje nasprotij med razvitimi in nerazvitimi v svetovnih razsežnostih, svetovna energetska kriza, podedovane razlike v stopnji izkoriščenosti naravnih in drugih možnosti v posameznih delih naše države, relativno tehnološko zaostajanje itd. Ne da bi zmanjševali vpliv kateregakoli od teh dejavnikov, pa se moramo s precej več samokritičnostjo ukvarjati tudi s subjektivnim, tistim, kar je mogoče (in nujno) spremeniti, da se bomo lažje postavljali po robu vsem mogočim »višjim silam«, ki bodo pretile tudi v prihodnje v vse bolj zapletenem vrtilcu mednarodnih odnosov.

Ce se bomo stvari lotili odločneje, samokritično in res komu-

nistično, bomo najbrž videli, kako so v preteklosti subjektivne napake, za katere lahko zdaj rečemo, da so že mejile na bolezen, »preraščale« v »objektivne« težave. Na primer, tako imenovane politične tovarne, grajene mimo vseh ekonomskih meril po volji kakšnega politika, so kar po vrsti na seznamu »zgubarjev« in objektivno res zmanjšujejo učinkovitost gospodarjenja ter dohodek tistih kolektivov in zmogljivosti, ki ravna po zakonih sodobne ekonomike. Kar pa je najhujše, je to, da čas »političnih tovarn« še ni popolnoma minil. Poraba je nasploh še zmeraj večja od resničnih možnosti, celo letos, ko začnemo posledice nesmotrnosti drastično čutiti kot pomanjkanje nekaterih izdelkov in težave v poravnavanju obveznosti do partnerjev v tujini. Ustanovili smo samoupravne interesne skupnosti, da bi dosegli pravo, samoupravni družbi primerno menjavo dela in bolje zadovoljevali potrebe ljudi (šolstvo, kultura, zdravje...), pa se je v njih nadaljevalo, če ne še povečalo odtujevanje dohodka od delavcev. Presežki v sisih v času, ko se precejšen del gospodarstva duši v pomanjkanju denarja, se

zdi kot karikatura zaželenega in proklamiranega sistema. Hkrati ko prisegamo na nedotakljivost pravice delavcev, da odločajo o reprodukciji, sprejemamo glavne sklepe, kot priznavajo predstavniki političnih institucij, v glavnem še zmeraj v teh institucijah. Množitev uradnikov in bežanje strokovnjakov v uradniške naslonjače je posledica takšnih in podobnih »popačenj«, za katera 12. kongres ZKJ ni ostal gluha.

Vsi ti in podobni pojavi, o katerih je bil govor med pripravi na 12. kongres, izvirajo več ali manj iz zveze komunistov in vplivajo na odnose in merila v njenih vrstah. Zaradi tega bo boj za odpravo deformacij toliko težji. Razredno merilo in interese delavcev so deloma zameglila slepila in manipulativne ekshibicije tehnokracije in birokracije, ki se je izurila do te mere, da zna iz vleči korist tudi iz najhujših težav.

Na srečo našim ljudem težave in birokratske težnje niso vzele poguma. Kot so povedali na 12. kongresu ZKJ, se zavedajo težavnosti boja, ki ga bodo morali bojevati, in so nanj pripravljeni. Zvezi komunistov se ponuja še ena priložnost, da to pripravljenost »izrazi«, da energijo vseh nas usmeri k ciljem delavskega razreda, ciljem, ki so zapisani v vseh naših partijskih listinah.

Seveda je bilo nerealno pričakovati, da bo kongres neposredno in takoj rešil vse probleme. Gotovo tega nihče ne pričakuje. Glavno sporočilo 12. kongresa ZKJ očitno vsebuje zahtevo po odločnejšem in odgovornejšem ravnanju komunistov, zlasti še na vodilnih mestih. Če bomo uspeševali to, se bo vse drugo reševalo hitreje in lažje.

Več o 12. kongresu ZKJ v naslednjem Hmeljarju.

Vy

Ob koncu prvega trimesečja

PREGLED POSLOVANJA SOZD HMEZAD

Pred nami je prva ocena poslovanja letos. S prvo oceno, kot vedno, še ni mogoče podati vseh bistvenih razmerij poslovanja, saj je velik delež naše dejavnosti sezonskega značaja. Kljub temu skušamo posredovati vsem članom kolektiva, čeravno skop, a vendar informacijo o dosežkih v tem obdobju.

Na začrtano pot smo v tem letu startali bolje kot leto poprej, saj smo v Hmezadu prigospodarili pozitiven rezultat in 22 milijonov din, kar je dvakrat toliko kot je bilo lani v tem času izgube. Zato nam ta uspešni začetek mora biti razlog, da do konca leta dosežemo zastavljene cilje.

Ce vzamemo plan kot osnovo za primerjavo dosežkov, ugotovljamo, da se z večjimi oz. manjšimi odstopanji približujemo začrtani dinamiki. Tako v količinskem obsegu proizvodnje dosežemo naslednje rezultate:

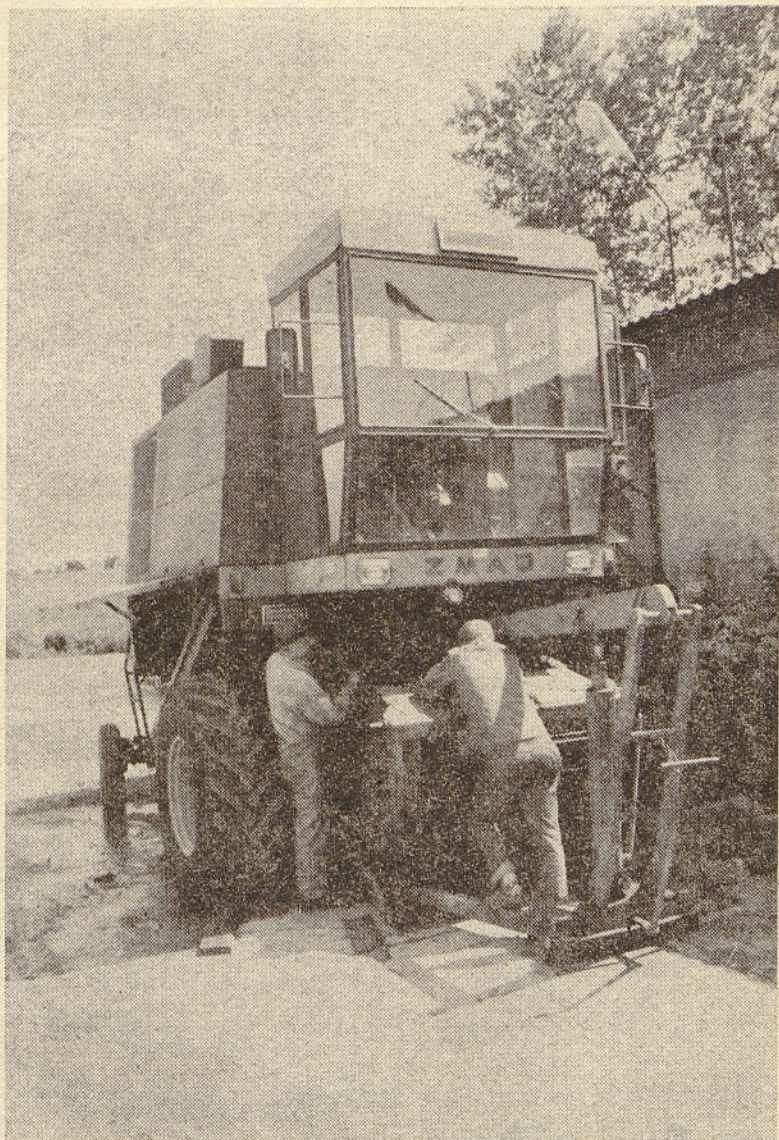
MLEKÔ smo realizirali s 6.700 tisoč litri ali 21 % plana, pri čemer vodi Kmetijstvo Zalec s 24 % plana, najbolj pa zaostaja

Kmetijski kombinat Šmarje z realizacijo 16 % planiranih količin.

PROIZVODNJA GOVEJEGA MESA kljub neustreznim politiki cen bistveno ne zaostaja za planom. Dosegli smo proizvodnjo 1.433 ton žive teže, kar je 24 % plana. V tej proizvodnji so med delovnimi organizacijami razlike v doseganju plana velike. Tako dosežata KZ Radlje in KZ Slovenska Bistrica 40 oz. 35 % planiranih količin, Kmetijski kombinat Šmarje pa le 14 %.

PROIZVODNJA PRAŠICEV ne more zaživeeti. Skrajno neusklajene cene in pomanjkanje krmil vzbujajo nezainteresiranost pri proizvajalcih, tako, da tudi napori pospeševalnih služb nimajo uspeha. Doseženo je bilo le 120 t žive teže, kar je le 15 % plana. Največji odstotek uresničene proizvodnje je dosegel Kmetijski kombinat Šmarje in sicer 17 %, KZ Drava pa od predvidenih količin še ni uresničila proizvodnje.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Za Zalogu pripravljajo kombajn za žetev.

(Nadaljevanje s 1. strani)

V PROIZVODNJI PIŠČANCEV smo proizvedli 1952 ton, kar je 21 %. Letno dinamiko presega KZ Savinjska dolina s 26 % uresničenega plana, relativno najnižja proizvodnja je pa v Kmetijskem kombinatu Šmarje, ki je dosegla le 12 % planiranega obsega.

Konzumnih jajc smo proizvedli 1 in pol milijona komadov, kar je 27 % plana, pri čemer je glavni nosilec proizvodnje KZ »Savinjska dolina«, ki je dosegla plan z 28 %. Pa tudi Kmetijstvo Ilirska Bistrica bistveno ne zaostaja za planiranim obsegom, saj so uresničili 23 % planiranega obsega.

V Celjski mlekarni je bilo odkupljenega mleka 8 in pol milijonov litrov, kar je 21 % plana. Iz

tega mleka je bilo proizvedenega 3,7 milijonov litrov konzumnega mleka ali 25 % planiranih količin, jogurta in smetane v kozarcih 5,1 milijon ali 25 %, masla, mehkih in trdih sirov pa 282 ton ali 20 %.

Mlekarna v Ilirski Bistrici dosega proizvodnjo konzumnega mleka 1,5 milijona litrov, 1,2 milijona kozarcev jogurta in smetane in 50 ton masla in skute, kar je 21 % planiranih količin.

Predelava mesa v Celjski mesni industriji je uresničila plan z 21 % in sicer prodanega je bilo svežega mesa 1.037 ton ali 22 % planiranih količin in mesnih izdelkov 824 ton ali 20 % plana.

Tudi predelava v Ilirski Bistrici beleži enako gibanje, saj uresničujev 21 % plana pomeni prodajo 83 ton svežega mesa.

INDUSTRIJSKA IN STORITVENA DEJAVNOST V STROJNI se giblje v okvirih planiranega obsega in izkazuje iz obsega proizvodnje, ki ga izkazujejo v

Na srečo našim ljudem in biurah je uresničen obseg z 23 %.

V MINERVI je dosežena proizvodnja 790 ton cevi, kar je le 15 % planirane proizvodnje.

V delovni organizaciji GO-STINSTVO je doseženo 537 tisoč obrokov kar je 22 % plana.

V tem času je bilo ODPREMLJENEGA HMEJJA 1073 ton ali 27 % plana.

Trgovska dejavnost je dosegla v Hmežadu 20 % planiranega prometa.

Dobre rezultate dosegajo v cvečličarnah 31 % planiranega prometa, v Hladilnici 36 %, v Kmetijskih preskrbah KZ »Savinjska dolina« 26 %, zaostajajo pa za planiranim prometom v Kombinatnu Šmarje 21 % in Notranji trgovini 20 % plana.

Povprečno število delavcev redno zaposlenih iz opravljenih ur v Hmežadu zaostaja za planiranim za 8 % in znaša 3.236 delavcev kar je vsekakor odraz vloženih naporov za večjo produktivnost dela.

Takšna uresničitvev obsega proizvodnje je omogočila naslednje vrednostne rezultate v 1000 din.

Elementi	Vrednost	Indeks R : P
Celotni prihodek	2.802.314	22,0
Porabljena sredstva	2.466.342	22,5
od tega amortizacija	62.425	27,2
Dohodek	335.973	19,4
Čisti dohodek	178.914	16,6
Osební dohodki	157.827	20,8
Ostanek č. d. + PAM	22.334	6,6

Čeprav prvo tromesečje ni značilno za presojo uspešnosti, kot smo že na začetku poudarili, vendar nam vrednostni rezultati kažejo hitrejšo naraščanje porabljenih sredstev pa tudi hitrejšo naraščanje obveznosti iz dohodka. Vsled tega se neusklajeno giblje dohodek, čisti dohodek in ostanek čistega dohodka.

Povprečni mesečni bruto osebni dohodki na delavca so se povečali na 17.391 din kar znaša 96 %

planiranih v letu 1982.

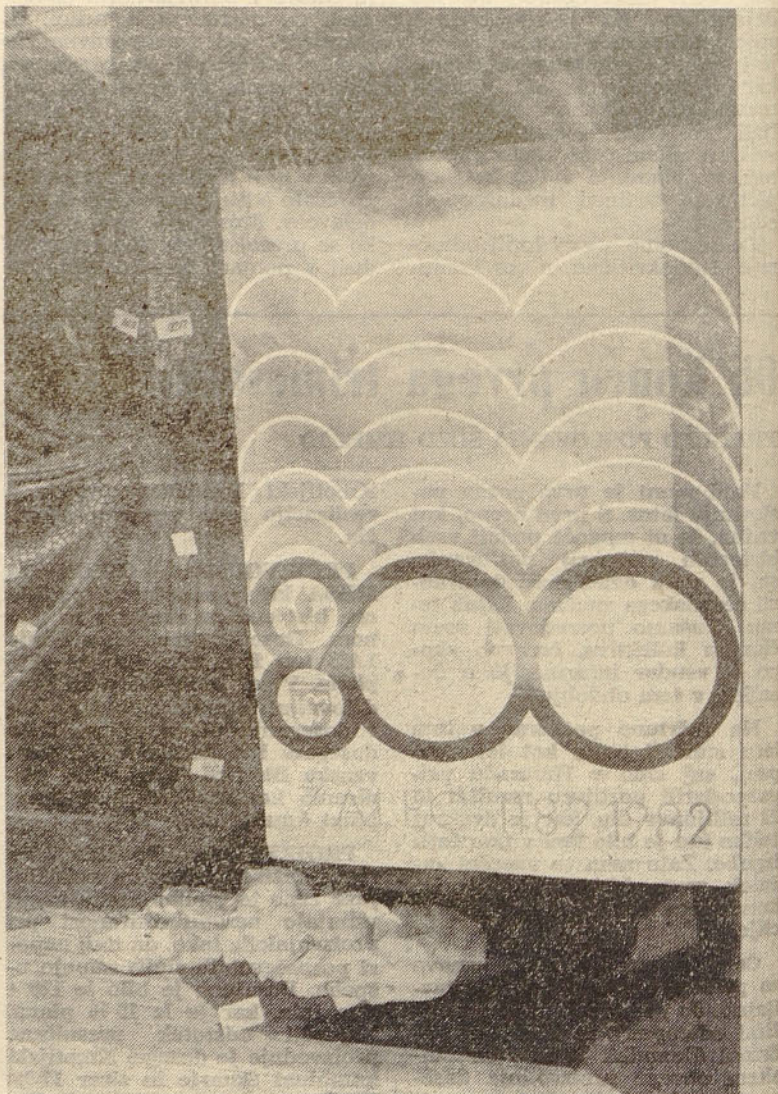
Če vrednostne rezultate primerjamo z istim obdobjem preteklega leta ugotavljamo, da je celotni prihodek za 28 % večji, porabljena sredstva za 26 %, dohodek za 51 %, čisti dohodek za 67 %, osebni dohodki za 30 %, ostanek čistega dohodka pa znaša dvakrat toliko kot lanske izguba.

Ostanek čistega dohodka s pospešeno amortizacijo (v 1000 din) je po delovnih organizacijah pri-

Program prireditev

za praznik občine Žalec v letu 1982
v KS Vrbje

SOBOTA 26. 6. 1982	ob 16. uri	— »Žalska noč« turistična zabavna prireditev v Žalcu
NEDELJA 27. 6. 1982	ob 8. uri	— kolesarska trim akcija po občini Žalec
	ob 8. uri	— strelsko tekmovanje za občinski prehodni pokal
	ob 9. uri	— slavnostna seja ob 50-letnici Gasilskega društva Vrbje
	ob 14. uri	— »dan gasilcev« v Vrbju — zabavna prireditev, igral bo ansambel Jožeta Krežeta
PONEDELJEK 28. 6. 1982	ob 15. uri	— turnir v malem nogometu na igrišču v Vrbju
	ob 19. uri	— otvoritev likovne razstave akademskega slikarja Veljka Tomana v Vrbju
TOREK 29. 6. 1982	ob 15. uri	— strelsko tekmovanje z zračno puško na igrišču v Vrbju
SREDA 30. 6. 1982	ob 15. uri	— turnir v odbojki na igrišču v Sempetru
	ob 19. uri	— Moliere komedija »Smešni preciozi« v domu krajanov v Vrbju
ČETRTEK 1. 7. 1982	ob 16. uri	— šahovski turnir v domu krajanov v Vrbju
PETEK 2. 7. 1982	ob 15. uri	— turnir v rokometu na igrišču v Vrbju
	ob 17. uri	— otvoritev nove zdravstvene postaje Vransko
	ob 19. uri	— »Ljubljanski oktet« — koncert v domu krajanov v Vrbju
SOBOTA 3. 7. 1982	ob 7. uri	— pohod po poteh Tomšičeve brigade
	ob 8. uri	— ribiško tekmovanje v Prešerju
	ob 10. uri	— otvoritev novega objekta negovalne enote Doma upokoencev Polzela
	ob 17. uri	— srečanje borcev NOV na Ponikvi in otvoritev vodovoda Kale-Studence
	ob 17. uri	— občinski ilegalec — taborniki v Vrbju s kresovanjem
NEDELJA 4. 7. 1982	ob 6. uri	— budnica godb na pihala
	od 7.—11. ure	— trim pohodi NOB — na Hom do planinskega doma — na Marijo Reko do planinskega doma — na Čreto do planinskega doma
	ob 9. uri	— slavnostna seja skupščine občine
	ob 14. uri	— zabavna prireditev pri domu krajanov Vrbje

Žalec praznuje 800 letnico.

merjan z lanskim letom naslednji:

DO	Vrednost	Indeks
Kmetijstvo Zalec	4.274	144
Kmetijski kombinat Šmarje	— 5.234	147
Kmetijstvo Ilirska Bistrica	— 181	—
KZ Drava	2.934	106
Sadjarstvo Mirošan	96	128
Vrtnarstvo	1.492	76
KZ Slovenska Bistrica	1.302	181
KZ »Savinjska dolina«	3.594	108
Čebelarstva zadruga Petrovče	24	200
Celjska mesna industrija	— 5.309	13
Celjske mlekarne	1.431	31
Hmezad export-import	6.744	245
Strojna	4.426	276
Minerva	5.036	79
Gostinstvo-turizem	1.225	—
Notranja trgovina	— 646	—
Skupne službe SOZD	690	140
Interna banka	345	134
SKUPAJ SOZD	22.334	—

Iz tabele je razvidno, da slabše rezultate kot v preteklem letu beležijo Kmetijski kombinat Šmarje, Kmetijstvo Ilirska Bistrica in Notranja trgovina, ki povečujejo oz. izkazujejo izgubo ter Vrtnarstvo, Celjske mlekarne in Minerva, kjer je rezultat sicer pozitiven, a vendar slabši pa tudi, da vse ostale delovne organizacije bistveno izboljšujejo rezultate.

Osební dohodki v primerjavi z družbenim dogovorom o razporejanju dohodka in osebnih dohodkov so v tem času v Hmezadu kot celoti usklajeni kljub ugotovitvam, da skoraj vse delovne organizacije same presežajo dovoljeno rast.

Uresničene rasti so: primerljivega dohodka 56 osebnega dohodka pa 30 ob dovoljeni rasti osebnega dohodka 33,5.

Ob dejstvu, da so četrletni rezultati spodbudni, da pa kljub

temu ne dosegajo planskih obveznosti, je nujno, da se vprašamo v vseh sredinah od najvišjega do najnižjega nivoja — do posameznika, ali smo napravili vse za uresničitev ciljev.

Ob pregledu tromesečnega poslovanja je čas, da zastavljene stabilizacijske programe še dopolnimo in da podrobno analiziramo, ali smo pokrenili vse na področju proizvodnje, uresničevanja z materialom, zlasti z gorivi, kako uresničujemo izvoz, ki se ne giblje v planirani dinamiki ter zakaj prekoračujemo družbeni dogovor o delitvi osebnih dohodkov, saj so osebni dohodki lahko le rezultat dela.

Edino takšna nepristranska obravnava bo omogočila izpeljavo že sprejetih ukrepov v okviru SOZD Hmezad za doseg planskih ciljev.

Ekonomsko org. oddelek
IK in MD

Notranja trgovina, TOZD maloprodaja je lepo uredila prodajne prostore in jih razširila v nadstropje.

Novi zakon na področju investicij in minulega dela

Na področju investicij in minulega dela je Zvezna skupščina sprejela Zakon o razširjeni reprodukciji in minulem delu (Ur. l. SFRJ, št. 21/82). Ta zakon celovito ureja temeljne pravice, obveznosti in odgovornosti delavcev v združenem delu pri upravljanju in gospodarjenju s sredstvi za izboljšanje materialne osnove dela — investicije — ter pri pridobivanju dela osebnega dohodka delavca na podlagi upravljanja in gospodarjenja z družbenimi sredstvi kot minulim delom — minulo delo.

INVESTICIJE

Po zakonu so nosilci gospodarjenja z investicijskimi sredstvi delavci TOZD. Ti ustvarjajo dohodek in ga razporejajo za razvoj svoje TOZD oziroma ga združujejo za razvoj druge OZD. Nosilci gospodarjenja s temi sredstvi so tudi delavci, ki pri svojem delu uporabljajo združena sredstva, prav tako delavci v družbenih dejavnostih in delovnih skupnostih, ki s svojim delom prispevajo k rezultatom gospodarjenja.

Cilj gospodarjenja z investicijskimi sredstvi je povečanje družbenega dohodka in hkrati kazalec uspešnosti porabe teh sredstev.

Pobudo za sprejem investicijske odločitve lahko dajo delavci in Samoupravni organi TOZD, za naložbe širšega pomena pa tudi krajevne skupnosti, poslovne skupnosti, banke, zbornice in družbeno politične skupnosti.

Končno odločitev o investiciji sprejemajo z osebnim izjavljanjem delavci TOZD na predlog organa upravljanja, v katerem morajo biti strokovne podlage odločitve in ocena družbene in ekonomske upravičenosti investicije. Investicijska odločitev o kateri se delavci TOZD niso osebno izjavili je nična.

Z združevanjem sredstev v delovni oz. sestavljeni organizaciji zagotavljajo delavci skladnejši in stabilnejši razvoj vseh delov organizacije.

Zakon opredeljuje zbiranje sredstev občanov za investicije v OZD. Občan ima pravico do vrnitve združenih sredstev ter

pravico do nadomestila za uporabo sredstev v obliki obresti ali drugih ugodnosti kot sklenitev delovnega razmerja, družbeni standard, stanovanje in drugo. Občan pa ne more biti udeležen pri razporejanju čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke.

MINULO DELO

Pravico do dela OD na podlagi minulega dela uveljavlja delavec iz povečanega dohodka TOZD, skupno ustvarjenega dohodka in celotnega družbenega dohodka.

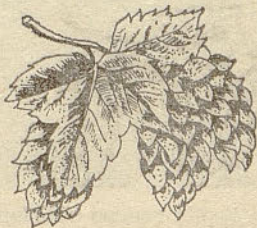
OD delavca na podlagi minulega dela je odvisen od uspešnosti pri upravljanju poslovanja TOZD (rekonstrukcije, modernizacije) doseženih prihrankov materiala, surovin, energije, gospodarne izrabe naravnih in drugih pogojev in od obsega sredstev, ki se razporejajo za razširjeno reprodukcijo.

Del OD na podlagi minulega dela uveljavlja vsak delavec, ki je prispeval k rezultatom gospodarjenja z družbenimi sredstvi. OD na podlagi minulega dela uveljavlja delavec v TOZD, v kateri dela ter v TOZD, v kateri je prispeval k rezultatom gospodarjenja v letu, v katerem se razporejajo sredstva za OD na podlagi minulega dela.

Pred delavce vseh združenih TOZD so postavljene zahtevne naloge za uveljavitev določb zakona v prakso.

Samoupravne splošne akte, ki urejajo odnose v gospodarjenju z investicijskimi sredstvi in uveljavljanje pravice do minulega dela, je treba uskladiti z zakonom do 31. decembra 1983.

Slavko Košenina

 hmeljar

OOZKS SOZD Hmezad

PROBLEMSKA KONFERENCA

Komunisti SOZD Hmezad so se 24. junija zbrali v hmeljski dvorani in razpravljali o svojem prizadevanju v borbi za večjo proizvodnjo hrane v luči 9. kongresa ZKS in 12. kongresa ZKJ in pri uresničevanju stabilizacijskih usmeritev v letošnjem letu.

Nova mlekarna že leze iz zemlje.

Hmeljarstvo

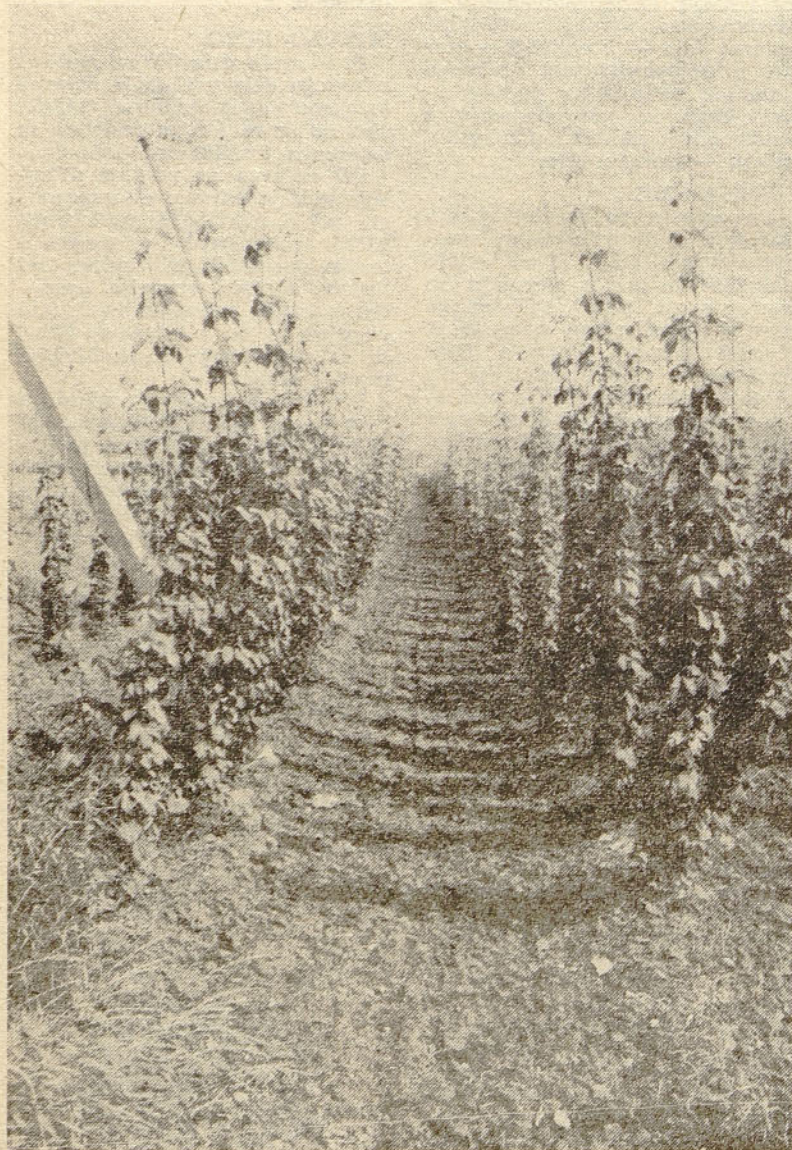
V. jugoslovanski simpozij

V domu SLO v Žalcu je bil 23. in 24. junija peti jugoslovanski simpozij za hmeljarstvo v organizaciji Inštituta za hmeljarstvo in pivovarstvo Žalec in Poljoprivrednog fakulteta, OOUR Inštituta za ratarstvo i povrtnerstvo Novi Sad, Zavoda za hmeljarstvo i tehnički sirak Bački Petrovac ter pod pokroviteljstvom Skupščine občine Žalec.

V dveh dneh so številni strokovnjaki in praktiki poslušali več koristnih predavanj, si ogledali več hmeljišč, izmenjali številne bogate izkušnje in se spoznali z utripom Savinjske doline na sprejemu pri predsedniku Skupščine občine Žalec.

Podrobneje o simpoziju v naslednji Hmeljarjevi prilogi za hmeljarstvo.

Vy

Na vzorno obdelanih njivah hmelj odlično kaže.

Pogledi na tržišče s hmeljem

Pri obravnavi položaja na svetovnem hmeljskem trgu moramo nujno upoštevati proizvodnjo hmelja leta 1980 in 1981.

Ta dva letnika sta pri prodaji prostih količin po dnevnih cenah doživela ekstremne primere. Nenormalno visoke cene je dosegla prodaja pri letniku 1980, medtem ko je bil nenormalen padec cen pri letniku 1981. Cena sama ni bila odraz dejanske ponudbe in povpraševanja, kajti niti pri letniku 1980 ni manjkalo toliko hmelja, da bi bila ogrožena normalna proizvodnja piva, niti ni bilo pri letniku 1981 toliko preveč pridelanega hmelja, da bi opravičevalo tako znižanje cen.

Za padec cen pri zadnjem letniku je v glavnem iskati vzroke v recesiji, ki pesti zapadni svet, visokih obrestih na obratne kredite, ki ne dopuščajo dosedanjih zalog in pomanjkanje deviz za nakup hmelja na zapadnem trgu.

Svetovni pridelek hmelja v letu 1981 je bil cca. 130.015 ton, leta 1980 pa 116.750 ton in je razlika v količinah pridelka le okrog 10 %, ki je bila v Evropi, ko se pridelajo plemenite sorte hmelja, komaj opazna. Pri lanski večji letini sta bili najbolj prizadeti Nemčija in ZDA, tam kjer so se površine v zadnjih letih najbolj razširile in kjer so zaradi večjih pridelkov razpolagali z večjimi količinami hmelja za prodajo po nizkih dnevnih cenah. Gospodarski uspeh trgovcev in zadrug, ki delujejo pri prodaji hmelja, je izostal in končal celo v negativno bilanco. Več mesecev v ZDA ni bilo nobenega povpraševanja in šele, ko se je pri njih sistem cen podrl, je lahko bil prodan tudi velik ameriški pridelek. Te ameriške razmere so bile vzrok, da so cene padle tudi na evropskem prostem trgu, istočasno je v veliki meri to tudi pripomoglo k poslabšanju cen v pridelovalnih državah za naslednja leta. Znižane cene pri letniku 1981 in objava mednarodnega odbora za hmeljarstvo o stanju površin in pridelkov so bile poznane predno je pivovarniška industrija podala svoje potrebe, tako da je bilo neogibno, da so cene padle preko 100 DM za Ztr za prihodnje letnike.

Po novem so padle borzne cene na svetovnem trgu na 400 do 500 DM glede na vrsto in letnik. Precejšen pesimizem, ki se je zadnje mesece razširil iz vrst pridelovalcev hmelja zaradi preobsežnih hmeljskih površin in iz tega izhajajočih obilnih pridelkov, spremlja tudi obnašanje pivovarn glede nakupa hmelja do leta 1984. Pivovarne v svetu lahko v naslednjih letih pričakujejo zagotovljeno preskrbo in kdor se hoče danes preskrbeti s hmeljem s srednjeročnimi pogodbami, ima v tem trenutku glede cen ugodne možnosti.

V Nemčiji so nakupne cene, ponujene pivovarniški industriji za letnike 1982—87, nižje od stroškov proizvodnje. Reagiranje proizvajalcev bo sigurno v krčenju površin in ponovno oživiljanje trga v prid proizvodnji kar zadeva letnike od 1985 dalje.

Dejstvo je, da je konjunktura pri nekaj tonah hmelja po dnevnih cenah letnika 1980 napravila proizvajalcem hmelja več škode kot koristi. Posledica predobrih prodaj za proste viške, večina vseh pridelkov se proda v predprodajah, vedno vzbudi interes za pretirano povečanje površin, kar povzroča drugo skrajnost. To se je zgodilo tudi tokrat, saj so se površine hmelja v dveh letih povečale za 7.800 ha samo v ZDA, Nemčiji in Češki. Če pa upoštevamo še ostale proizvajalce, ki so povečali, smemo mirno reči, da je povečanje hmeljišč za okrog 9.000 ha, ki bodo dali 17.500 ton večji pridelek ali za okrog 4,6 kratne količine slovenskega pridelka.

Za našo slovensko proizvodnjo hmelja in njeno prodajo mislim, da moramo upoštevati in se podrediti temu, da pridelamo letno okrog 3 % svetovne proizvodnje, nadalje, da ob proizvodnji okrog 3.800—3.900 ton prodamo do 35 % za potrebe domače pivovarniške industrije in da okrog 65 % plasiramo na inozemska tržišča. Pri prodaji hmelja v inozemstvo moramo prodajati vsaj 80 do 90 odstotkov v naprej za dobo 3 do 5 let, če nočemo prevzeti rizika, da ostanemo v normalnih in zelo dobrih letinah nerazprodani. Glede predprodaj moramo reči, da so iste zelo stabilizirale poprečne prodajne cene, da pa velike oscilacije v ceni nastajajo lahko le pri 5 do 10 % prostega hmelja, ki se prodaja po dnevnih cenah.

Vse te momente mora imeti Poslovna skupnost za hmeljstvo pri kreiranju prodajne politike pred seboj, ko odobrava predprodaje za izvoz in ko daje količine za prodajo domači pivovarniški industriji.

Do sedaj prodane količine hmelja posameznih letnikov ob upoštevanju letnih planov proizvodnje in domačih potreb, so naslednje:

leto	plan proizvod. v tonah	prodano v izvoz v tonah	rezervirano za doma v tonah	neprodano v tonah
1982	3.800	2.147	1.400	253
1983	3.800	2.350	1.450	—
1984	4.020	2.203	1.500	317
1985	4.130	1.844	1.500	786
1986	4.200	1.141	1.500	1.559
1987	4.200	640	1.500	2.060

Gornje količine in razporeditve prodaje so seveda planska predvidevanja, razen čvrstih prodaj v izvoz in bo končna prodaja odvisna od vsakokratnih pridelkov.

Trenutno je tržišče svetovnega hmeljskega trga mirno. Pivovarne so v glavnem založene in brez strahu, da bi ob količkah normalni letini ne mogle pokriti svojih potreb ob trenutnih površinah hmelja in njegove proizvodnje. Tudi s padcem cene za letnik 1982 in za predprodajo za 150 do 200 DM za Ztr, se trg ni razvil. Pivovarne v svetu sicer občasno sprašujejo za ponudbe, vendar to delajo bolj iz razloga, da so tekoče informirane o stanju, manj pa z namenom za resne nakupe. Ocenjuje se, da tudi ponudbe trgovine niso v celoti pokrite z nakupom evropskega hmelja, vendar pa količina in ugodna cena ameriškega hmelja dovolj jasno kaže, da se cena ob normalni letini ne bo popravila za dobo 2 ali 3 let.

Pri prodaji našega slovenskega hmelja je položaj nekoliko drugačen, kot je zgoraj prikazano, in nas v krizni dobi 2—3 let ne bo toliko prizadelo, saj smo do leta 1985 praktično razprodali. Leto 1985 je po sedanjih ocenah leto, v katerem naj bi ponovno prišlo do izboljšanja. Do tega časa naj bi ZDA in Nemčija korigirali površine na realne velikosti, kajti ne eni in ne drugi ne bodo v stanju obdržati obseg proizvodnje ob tako nizki prodajni ceni kot je.

Za uspešno prodajo našega hmelja moramo biti v tem obdobju še posebno pozorni iz dveh razlogov in sicer iz prvega, ker bo dobava zaradi relativno dobre predprodaje in dovolj hmelja na svetovnem trgu zelo zahtevna glede kvalitete, drugi razlog pa je, da gre za ekspanzijo, oziroma pridobivanje novih kupcev za dodatne količine, ki bodo po planu proizvodnje na razpolago za izvoz. Predvsem bomo morali upoštevati naslednje:

Se vedno bomo morali slediti prodajam največjih proizvajalcev hmelja ZDA in Nemčije in večino pridelka prodajati tudi v bodoče za nekaj let naprej. Sicer pa analiza prodaje za dobo 15 let nazaj kaže, da smo v predprodajah hmelj dobro prodali.

Prodajati bomo morali kvalitetno blago. Sistem bonitiranja mora sloneti na uzancah o kvaliteti blaga, ne glede na kvaliteto tekočega leta. Poseben poudarek dajem zdrobljenosti hmelja, ki pri nas zdaleč presega uzančne normative. Posebno občutljiva so v tem pogledu tržišča Amerike in Japonske, kjer na drugi strani želimo povečati naše prodaje. To so tržišča, ki dovoljujejo zdrobljenost 5 %, nad to mejo pa mora hmelj v nižji vrednostni razred. Sedaj teh pogojev ne izpolnjujemo in lahko bi prišlo do hudih problemov, če se v tem pogledu ne bomo izboljšali.

S takim delom kažemo nesposobnost vrednotenja prave kvalitete in stimuliramo nekvalitetno proizvodnjo. Obstoječi sistem povzroča padanje kvalitete hmelja in v zaostreni konkurenci povzroča probleme pri prodaji.

Poseben poudarek zasluži sortna problematika, ki je prisotna praktično vsa leta, odkar prodajamo sorte hmelja programa A. Reči smemo, da so te vrste hmelja, posebno še Aurora, dosegle dober plasman na zunanjem trgu. Še vedno pa je ostala vrsta hmelja Golding najbolj priljubljena v svetu, čeprav je morda tudi res, da temu do gotove mere botrujeta konzervativnost in tradicionalizem v pivovarnah. Naša Aurora, ki kvalitetno in količinsko dominira v naših vrstah hmelja, je v svetu zelo priljubljena. Zaradi arome in bogatih alfa smol jo svet kupuje predvsem v namene predelave, medtem ko za hmeljenje piva z naravnim hmeljem še vedno zahtevajo le Golding.

Predvsem so naše A sorte bolj osvojile Evropo kot ZDA in ostale prekomorske države. Te dežele, predvsem pa ZDA, imajo relativno več hmelja z visokimi odstotki smol kot drugje in prav zaradi tega smo zanje interesantni s hmeljem, ki ima bogato aromo in manj smol, kar vidijo v Goldingu. Nekatera tržišča nam dajejo razumeti, da bi nadaljnje zmanjšanje prodajnih količin Goldinga pomenilo izgubo trga. Iz tega razloga si zadnja leta zelo prizadevamo obdržati že itak slabo količinsko razmerje pridelkov 60 : 40 v korist A sortam. Vsako nadaljnje poslabšanje obstoječega stanja lahko povzroči hude posledice, končno smo kot prodajalci do določene mere dolžni upoštevati zahteve trga, oziroma kupcev. Znano nam je, o tem so razpravljali organi poslovnih skupnosti, da nekateri kupci zaradi zdrobljenosti in nesposobnosti nujenja samega Goldinga zmanjšujejo nakupe pri nas. Vse to zaenkrat ne ogroža prodaje pridelanih količin, je pa resno opozorilo za večje upoštevanje zahtev zunanjega trga.

Sortni problem, ki ga nakazujemo, zahteva usmerjanje take proizvodne politike, da Golding radi ali ne radi še obdržimo. Zaenkrat nam ta pomaga pri prodaji ostalih sort in ga v nakazanem razmerju moramo pridelovati.

Morda nam bo sorto Golding uspelo obogatiti in dobiti iz novih B sort kobulo z lastnostjo Goldinga.

Kolikor mi je znano, gredo naporji vseh, predvsem pa našega Inštituta v tej smeri in prepričan sem, da uspehi ne bodo izostali. Do takrat imejmo nekoliko več potrpljenja tudi z Goldingom, ki le ni tako nerentabilen.

Bobovnik

Analiza strojnega obiranja hmelja v letu 1981

Čeprav so delovni normativi oziroma zmogljivosti obiralnih strojev že bili objavljeni s strani Inštituta za hmeljarstvo kmalu po prvih letih strojnega obiranja hmelja, kot tudi moji podatki v obliki delovnih normativov v katalogu delovnih operacij leta 1969, se je strokovnim službam v naši DO zdelo potrebno, da se delovni normativi ponovno preverijo in ugotovijo predvsem pri novejših obiralnih stroji v letu 1981.

Poudariti moram, da so meritve pri lanskem strojnem obiranju potekale pod zelo dobrimi vremenskimi pogoji. Kakor je tudi čas snemanja v obdobju obiranja 22 dni za 28 obiralnih strojev zelo kratek in so zato delovni normativi postavljeni na povprečne čase, ki smo jih v obdobju obiranja na podlagi analiz dosegli realno.

Poprečno smo v naši DO obirali 22 dni (od 16 do 24 dni) na 28 obiralnih strojih. (zajeti vsi časi).

Vsi stroji so povprečno obrali v 22 dneh			
Stari Brufi	564 ha ali 61 %	17 strojev	
Novi Brufati	338 ha ali 32 %	9 strojev	
Wolf	21 ha ali 7 %	2 stroja	
	923 ha	28 strojev	

Poprečno je en stroj obral v 22 dneh:

Stari Bruf 33 ha
Novi Bruf 37 ha
Wolf 10,5 ha

Povprečno je 1 stroj obral v 24 urah ali v 1 dnevu:

Stari Bruf	1,50 ha ali 12.048 trt ali 5.112 škafov
Novi Bruf	1,68 ha ali 13.656 trt ali 5.712 škafov
Wolf	0,48 ha ali 3.816 trt ali 1.632 škafov

Rezultat obiranja po kultivarjih (mali Wolf ima povprečni normativ)

GOLDING	
Stari Bruf	6,25 ara/h 502 trt/h 213 šk/h
Novi Bruf	7,00 ara/h 569 trt/h 238 šk/h
Wolf	2,00 ara/h 159 trt/h 68 šk/h
AURORA	
Stari Bruf	7,0 arov/h 568 trt/h 237 šk/h
Novi Bruf	7,9 arov/h 649 trt/h 266 šk/h
Wolf	2,0 arov/h 159 trt/h 68 šk/h
ATLAS	
Stari Bruf	5,60 ara/h 450 trt/h 190 šk/h
Novi Bruf	6,20 ara/h 498 trt/h 211 šk/h
Wolf	2,00 ara/h 159 trt/h 68 šk/h

Rezultati obiranja I. letnika za vse kultivarje hmelja na uro.

Stari Bruf	6,25 ara ali 502 vodil ali 213 škafov
Novi Bruf	11,9 ara/h 948 trt/h 143 šk/h
ZAKLJUČEK — ANALIZA	

1 stroj lahko obere v eni uri poprečno

Novi Bruf	7,00 ara ali 569 vodil ali 238 škafov
Wolf	2,00 ara ali 159 vodil ali 68 škafov

Izračun izhaja iz donosa hmelja 17 mc/ha, v katerem je zajet čas 0,5 ure za izmeno, 0,5 ure za malico, 8 % zastoja pri obiranju goldinga in Aurore ter 11 % zastoja pri obiranju Atlasa (zastoji so izračunani iz 11-urnega delovnika).

Ivo Vodlan

Uničujte divji hmelj!

Obvarujmo pridelek! Pri škropljenju bodimo vestni in natančni!

 hmeljar

Ostanki škropiv-karbamatov v hmelju

Nemška hmeljska revija »Hopfen Rundschau« št. 11 od 1. 6. 1982 je objavila zelo zanimiv članek, ki je interesanten tudi za naše področje in za naše kmetije. Članek je eden izmed serije člankov, ki obravnavajo ostanke škropiv v hmelju. V svetu se je namreč v zadnjem času, pri letniku 1981 pa je ta problem postal že kar resen, pojavila teorija, da ostanki škropiv povzročajo po biokemičnih reakcijah v pivu tvorbo rakastih celic. Da bi se temu izognili, oziroma, da bi te možnosti in ta strah zmanjšali na najmanjšo možno mero, so v svetu sprejeli določene standarde, ki točno določajo, kakšni ostanki škropiv so lahko v hmelju. Tolerance, ki so trenutno v veljavi, so na Japonskem 20 ppm, v zahodni Evropi in Ameriki pa nekoliko višje — 60 ppm (ppm je milijonti del). Članek objavlja takojimenovano »črno listo« škropiv, ki se ne smejo uporabljati 35 dni pred obiranjem. Preparati, ki so na tej listi, se v glavnem uporabljajo

tudi pri nas in so naslednji: COLSAN, POMURAN, DITHANE — ULTRA, TRIZIMAN, POLYRAM — COMBI in ANTRACOL. Uporaba teh preparatov je dovoljena le v predpisani koncentraciji in zadnji termin škropljenja s temi preparati bi bil najmanj 35 dni, po nekaterih pa celo 7 tednov pred obiranjem. To pa pomeni, da škropljenje s temi preparati po 10. juliju sploh ne sme priti v poštev. V tem obdobju se bodo morali uporabljati le preparati izdelani na osnovi bakra.

Ker so se tudi pri nas pojavili določeni problemi zaradi ostankov škropiv, ta problematika prav tako zahteva zelo resen pristop in striktno upoštevanje škropilnega programa in predpisanih koncentracij Inštituta. Nekatere pošiljke lanskega pridelka tujim kupcem so bile v zgornjih tolerančnih mejah, nekatere pa so le te tudi presegle. Tudi izdelane analize lanskega pridelka iz posameznih področij so pokazale, da so pri nekaterih

proizvajalcih zaradi nepravilnega škropljenja občutno preokračene. Analize posameznih vzorcev nameravamo v bodoče še razširiti, da bi dobili čim bolj uporabne rezultate.

Ker nam po vsej verjetnosti ni vseeno kakšen pridelek bomo pridelali in kako ga bomo prodali, je potrebno upoštevati predpisane tolerance v svetu. Zavedati se moramo, da so količine hmelja, ki jih bomo proizvedli v letošnjem letu, precejšnje in da bo verjetno povpraševanje manjše od ponudbe. To pa pomeni, da se bodo nekateri kupci poskušali na vse načine izmuzniti iz dolgoletnih obveznosti in da je ena izmed možnosti tudi ostanek škropiva v hmelju. Karbamatom v hmelju se je možno izogniti, oziroma njihovo prisotnost zmanjšati na minimum, ker je zato še dovolj časa in seveda ob predpostavki, da so na razpolago bakreni pripravki za boj proti peronospori.

Andrej Natek

Pridobivanje strnišnih in prezimnih posevkov

Pridelovanje krmnih posevkov v naših razmerah, ko imamo majhen delež njiv v skupni kmetijski površini, pomeni močno intenzifikacijo poljedelstva.

Da ne bi po žetvi njive ostale nepreorane in zapleveljene do jeseni, je sedaj čas, da se odločimo za krmni posevek. Tako bomo z iste površine dobili dva pridelka v enem letu ali tri v dveh letih. Zemlja bo celo leto pokrita z rastlinskim pokrovom, ki bo zmanjševal neugodne vplive dežja, sončne pripeke in vetra. Koreninski ostanki v tleh povečujejo količino organske snovi v tleh, zemlja se godi, zapleveljenost je manjša.

Posebno važni so krmni posevki tudi za nepretrgan krmni trak. Zaradi pridelkov, ki jih dajejo posevki, lahko zvečamo stalež živine ali izboljšamo krmljenje živine, ki jo imamo. Tako dobimo večjo količino gnojila, s katerim povečamo rodovitnost tal. Prav tako lahko nezadostno gnojenje z organskimi gnojili nadomeščamo s podorom posevkov.

Pridelovanje krmnih posevkov zahteva dobro pripravo zemlje do drobno grudičaste strukture,

kar opravimo s srednje globokim oranjem (10–15 cm). Da varujemo vlago, ne orjemo globlje in takoj pobranamo, po potrebi tudi valjamo.

Zaradi kratke rastne dobe posevkov, bi praviloma morali njihovo oskrbeti s fosforjem in kalijem že pred setvijo žita, posevke pa oskrbeti le z dovolj dušičnega gnojila.

Osnovno gnojenje, če je bil predposevek normalno gnojen, opravimo s 400 kg/ha NPK 17-8-9 ali 500 kg/ha NPK 13-10-22, ki ga zabranamo pred setvijo, dognojimo pa s 300 kg/ha KAN ali 150 kg/ha Uree, ko je posevek visok 15–20 cm.

Če orjemo, gnojimo pred setvijo na brazde, pri frezanju pa trosimo gnojilo po strnišču, da se pri frezanju premeša z zemljo.

STRNIŠČNI DOSEVKI

Glede na dejstvo, da je na kmetijah vse manj ljudi, je nujno izbirati tiste posevke, ki zahtevajo čim manj ročnega dela. Največ ga zahtevajo okopavinski posevki, najmanj pa koševine. Uspesnost pridelovanja je odvisna od izbora rastlin, ki so prilagojene našim razmeram.

PRI RANI SETVI — DO KONCA JULIJA SO PRIMERNE:

- mnogocvetna ljulka (sorta Jabeljska ali Tetraflorum) — 40 kg/ha semena
- krmna ogrščica (sorta Starška) — 10 kg/ha
- krmna repica (sorta Perko) — 10 kg/ha
- ohrovit strženar (sorta Zelena angeliter) — 10 kg/ha
- aleksandrijska detelja — 30 kg/ha
- perzijska detelja — 20 kg/ha
- jara grašica z ovsom — 60–75 kg/ha
- krmni grah s koruzo — 70 + 25 kg/ha

PRI KASNEJŠI SETVI — DO SREDE AVGUSTA:

isti posevki kot za rano setev

z izjemo koruze, aleksandrijske in perzijske detelje in ohrovta strženarja, ki se pri kasnejši setvi ne razvijejo dovolj. Primerne pa so zlasti krmna repica Perko in mnogocvetna ljulka.

Če so posevki dovolj gosto posejani in zadovoljivo pognojeni, zatrejo plevel, zato večinoma herbicidov ni potrebno uporabljati. Proti škodljivcem (bolhači, gosenci) je potrebno škropiti (Sevin, Bazudin, Malation).

Vse posevke sejemo na ozko medvrstno razdaljo (15–20 cm). Globina setve je odvisna od debelosti semena: trave in detelje sejemo zelo plitvo (1–1,5 cm), grah, graščico in rž pa nekoliko globlje (3–4 cm).

Koševinski posevki so najprimernejši za krmljenje v presnem stanju. S križnicami krmimo vse do začetka zime v svežem stanju 25–30 kg na odraslo govedo. Metuljnice lahko preveneče tudi siliramo skupaj s silažno koruzo.

PREZIMNI KRMNI DOSEVKI

Pred setvijo opravimo gnojenje z NPK, ki vsebuje le malo dušika, ki ga posevki jeseni ne potrebujejo mnogo. Pač pa je pomembna izdatna rana spomladanska dognojitev trav in križnic z dušikom (do 100 kg/ha), ki ga potrosimo predno se začne spomladanska rast. Za metuljnice zadostuje polovična količina dušika.

Primerni posevki:

- Krmna repica (sorta Perko) — 10 kg/ha, mnogocvetna ljulka — 40–50 kg/ha, rž — 220–250 kg/ha, ozimna ogrščica z ržo — 50 + 100 kg/ha in inkarnatka sejana v različnih mešanicah: 20 kg inkarnatke + 30 kg ozimne ogrščice; 20 kg inkarnatke + 20 kg mnogocvetne ljulke + 20 kg ozimne ogrščice;

Da bodo posevki posejani pravočasno, si seme preskrbite čimprej!

Strokovna služba
KZ Savinjska dolina

Hmelj v juniju

Kritično sušno obdobje od 26. maja do 9. junija, ko je padlo v Zalcu samo 5,3 mm dežja, ponekod več, smo pričakovali namakanje. Od 10. do 14. junija je skupaj padlo 72,2 mm dežja. Povprečne dnevne temperature so bile v 1. dekadi junija za 3,7°C višje od 25-letnega povprečja. Zaradi tega so se dnevni prirašči zmanjšali od 12 do 19 cm v času od 31. 5. do 4. 6., kasneje pa do 15 cm ali v povprečju 12 cm na dan.

Višina savinjskega golčinga je bila 530 cm, v povprečju desetih let je v tem času bil visok 460 cm. Zato so prilagajali dognojevanje višini hmelja.

Z ozirom na stanje vlage v tleh je bil čas za opravlila:

Do 20. junija je bilo v zemlji 150 kg/ha čistega dušika (odvisno od časa uporabe ponekod več, drugod manj), kar je bil predzadnji obrok.

Po dognojevanju so obvezno osipali, ki je bilo zaključeno do 25. junija.

Provoletne nasade so dognojili pri tem pa pazili, da ni gnojilo padlo direktno na sadiko. Kjer niso uporabili herbicidov, so ročno okopali in rahlo prisuli. Nasade, posejane z ukoreninjenici, so skoraj povsod osipali strojno.

VARSTVO:

V zadnjih dneh omenjenega obdobja so razmere za razvoj peronospore postale ugodnejše. Zato so proti peronospori poškropili tista hmeljišča, ki niso bila zalita z ridomilom niti letos niti lani. Krilate hmeljeve uši so končale prelete s češpelj na hmelj. Po stanju v hmeljiščih so zarobili nasade. Redka so bila hmeljišča, ki so jih morali že prvič v celoti poškropiti proti ušem. Hmeljišča so poškropili proti peronospori z 0,2% antracolum ali 0,2% dithanom M-45 in uporabili proti ušem 0,15% folimat. Poraba vode 2000 l na hektar.

Pri tem so uporabili naslednjo šobno shemo za MYERS TAJFUN: JD-5/4 D 5, A 8, A 7 PRITISK 13 atm., IZMET 91,5 l/min OBA VNCA ŠOB

O škropljenjih se posvetuje s tehnologom za varstvo rastlin v DS SS SOZD HMEZAD (710–400) ali pa se obrnite na Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Zalec (710–510), oddelek za varstvo rastlin.

DIVJI HMELJ

Uničite divji in podivjani hmelj. To ste dolžni po zakonu in v lastno korist. Obrežja rek in potokov morajo očistiti DO ali TZO v dogovoru med seboj. Uničujte ga mehanično.

Preglejte matične nasade na sortno čistost.

Oglosa

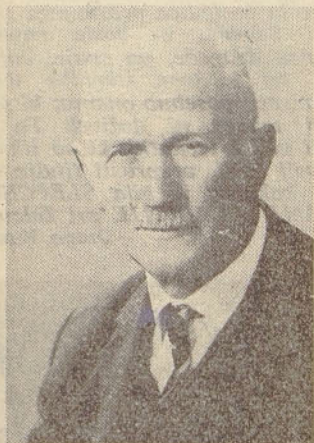
PO UGODNI CENI PRODAM SE NEUPORABLJENO 5000 LITERSKO PLASTIČNO CISTERNO.

Franč Košec
Polzela 2
63313 POLZELA

Prodajam obiralni stroj ALLAEYS 3 CS letnik 1965, z del. širino 210 cm.

Naslov v uredništvu

V spomin

Hmeljarstvo je izgubilo dolgoletnega marljivega in uspešnega člana, slovenska zemlja pa zavednega sina. V 82. letu je umrl Franc LESJAK iz Miklavža pri Taboru, kjer je bival vse življenje in od rane mladosti nabiral življenjske in strokovne izkušnje. Že pred vojno je bil napredno usmerjen in od začetka okupacije pa do konca domoljub in na strani NOV. Dvakrat ga je okupator zaprl in je za las ušel smrti.

V svobodi je imel razne funkcije pri oblastnih organih od okraja, občine do krajevne skupnosti. Zelo aktiven je bil tudi v združenstvu, saj je zadrugi Tabor predsedoval dolga leta, vodil hranilnico in posojilnico še izpred vojne sem in bil dolgoletni član upravnih organov v KZ Savinjska dolina. Njegove besede je bila vedno pravilno postavljena. Boril se je za razvoj hmeljarstva in pravice kmeta hmeljarja. Mednarodni biro za hmeljarstvo IHB ga je odlikoval z redom hmeljarskega viteza. Hmeljarji so ga pred leti izvolili za svojega starešino, na kar je bil zelo ponosen.

Vzorno je skrbel za številno družino, bil dober sosed in mešar in kljub vsemu nad 40 let basist pri pevskem zboru v Taboru. Za njegovo plodno delo ga je predsednik Tito odlikoval dvakrat.

Hvaležni bomo ohranili Franca v lepem spominu.

Urednik

IZVOZ

Izvoz je neobhodno potrebna gospodarska dejavnost SOZD Hmezd za njegovo nemoteno poslovanje. Z njim si bomo odpirali možnost ekspanzije in nadaljnjega razvoja vseh DO v sestavi SOZD Hmezd. Z izvozom pridobivamo devize za gnojila, zaščitna sredstva, rezervne dele in druge potrebe iz uvoza. Glede na tak pomen je v poslovanju še premalo prisotna izvozna miselnost predvsem v organiziranosti, vztrajnosti in dolgoročnosti usmeritve proizvodnje.

KAJ LAHKO IZVAŽAMO?

SOZD Hmezd ima širok izbor proizvodov in storitev, ki bi jih lahko izvažali. Naštetimo nekaj glavnih:

RASTLINSKA PROIZVODNJA:

Hmelj, poljedelski in vrtnarski proizvodi (krompir, povrtnine), sadje, sadilni material, grozdje, vino, gobe, gozdni sadeži, zdravilna zelišča itd. Za te pridelke poiskati kupce, pripraviti ustrezno tehnologijo in organizirati proizvodnjo.

ŽIVINA, MESO:

Največja postavka na tem področju je govedo (živo ali zaklano). Najti je treba ustreznega izvoznika oziroma proučiti, da se v izvoz vključijo Hmezd Export-import. Pomembno izvozno blago bi lahko bile ovce, zato bi bilo treba organizirati to proizvodnjo. Precej bi lahko izvozili proizvodov perutninarstva kot en dan stare piščance, brojlerje in jajca. Izvozno bi lahko usmerili tudi proizvodnjo rib — mladice.

PREDELAVA KMETIJSKIH PRIDELKOV:

Proizvode te dejavnosti smo doslej prodajali izključno na domačem tržišču. Proučiti je treba možnosti izvoza mleka, mlečnih ter mesnih izdelkov. Tudi druge vrste predelave bi lahko vključili v izvoz (n. pr. kisle zelje itd.).

INDUSTRIJSKI PROIZVODI:

Povečati moramo izvoz strojne industrije (oprema, obiralni stroji itd.) ter industrijo predelave plastičnih mas (proizvodi Miner-ve).

GOSTINSKE STORITVE:

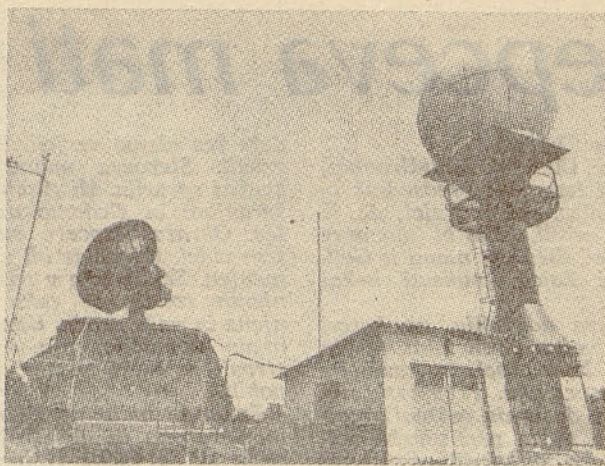
Tudi na tem področju obstajajo možnosti za večji priliv deviz (nočitve, druge storitve), v večji meri pa bi morali v to usmeritev vključiti tudi kmečki turizem.

OSTALE DEJAVNOSTI:

Iskati je treba možnosti tudi za izvoz novih proizvodov. Poseben povdarek pa bo treba dati povezavi z drugimi republikami in v tej kombinaciji iskati povečanje izvoza. Nova možnost za Hmezd je ustanavljanje mešanih družb, za kar so bili že sprejeti nekateri ukrepi in doseženi prvi rezultati.

UKREPI ZA POVEČANJE IZVOZA

Za povečanje izvoza je treba pripraviti akcijski program, v katerem je treba opredeliti naloge kratkoročno in dolgoročno. Kot kratkoročno je treba predvideti naloge, ki jih lahko izpolnimo takoj oziroma do konca leta. Dolgoročno pa je treba načrtovati, kako se bomo izvozno usmerili na daljši rok. Temu u-

Radarski center v Žikarcu skrbi za obrambo 370.000 ha pred točo. Kdaj bo podoben varoval Savinjsko dolino?

strežno se moramo skupno organizirati, zastaviti proizvodnjo in po potrebi izvesti tudi potrebne kadrovske spremembe, določiti zadolžitve in nosilce izvedbe nalog.

Za uspešnejšo izvedbo nalog je treba vzpostaviti ali okrepiti stike z različnimi združenji, grupacijami, samoupravnimi skupnostmi, bankami in drugimi institucijami, ki nam lahko pomagajo utirati pot v večji izvoz. To nalogo bo morala v največji meri prevzeti DO Hmezd Export-import.

Proizvodnja za izvoz mora biti dolgoročna, torej stalna in visoke kakovosti. Za to bodo morali skrbeti tako vodje proizvodnje, tehnologji kot tudi neposredni proizvajalci. Tudi na področju komercialne organiziranosti smo še premalo izvozno usmerjeni. Za to področje so še posebno pomembni sposobni kadri.

Za Hmezd kot celoto bi kaza-

lo ustanoviti štabe, ki bodo skrbeli za bolj organiziran izvoz.

Hmezd naj bi ustanovil tudi interni sklad za pospeševanje izvoza. Ta naj bi vsaj v začetni fazi podpiral izvoz tistih proizvodov Hmezda, ki so, gledano dolgoročno, večjega pomena za SOZD.

Izdelati je treba tudi princip poslovanja s partnerji izven SOZD za blago, ki gre v izvoz.

Izvozno iniciativo in torej posebne zadolžitve naj bi bolj kot doslej prevzela naša DO Hmezd Export-import. Ta mora biti v stalnih stikih z ostalimi DO in TOZD.

Čeprav je danes glede izvoza že večina delavcev in kooperantov seznanjena z nalogami našega gospodarstva kot celote, bo vseeno treba delati na vzpostavitvi akcijskega in političnega vzdušja v kolektivih. Tudi OD morajo podpirati izvozno iniciativo. Skratka, izkoristiti je treba vse sile, da bi dosegli zastavljene cilje na tem področju.

KOMISIJA ZA DELOVNA RAZMERJA HMEZAD NOTRANJA TRGOVINA, TOK MEGA OBJAVLJA PROSTA DELA IN NALOGE:

POTNIŠKA PRODAJA BLAGA ZA PODROČJE JUŽNE SLOVENIJE IN ISTRE

Pogoj: Končana srednja komercialna ali poslovodna šola in tri leta ustreznih delovnih izkušenj.

Poskusno delo tri mesece.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite kadrovske službi Hmezd Notranja trgovina, Celjska cesta 7, Zalec v roku 15 dni po objavi.

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega očeta

Franca Lesjaka

iz Miklavža 12 Tabor

se zahvaljujem vodstvu KZ Savinjska dolina, TZO Tabor, vsem hmeljarskim starešinam, vsem združenikom in zlasti obema govornikoma ob odprtem grobu, HMEZADU Zalec, sosedom, prijateljem in znanem, Krajevni skupnosti Tabor, pevskemu zboru, društvom in organizacijam in vsem, ki ste na kakršen koli način počastili spomin našega očeta in ste se v tako velikem številu udeležili njegovega pogreba 30. maja letos v Taboru.

Hvala vsem!

sin Branko
v imenu vsega sorodstva

Poplava predpisov

Naše delo in življenje ureja ta hip približno 3.300.000 različnih državnih in samoupravnih predpisov. Od tega 2 milijona samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov, okoli 1,2 milijona samoupravnih splošnih aktov in še kakih 100.000 državnih predpisov. Še najboljši pravniki se iz te poplave predpisov težko znajdejo, kako naj se preprosti delovni ljudje in občani.

Slepčeva mati

(Ob dnevu borca)

Tovariš Čilenšek Rudi-Urankar, ki je bil leta 1944 predsednik okrajja Zalec, mi je dejal, da je večkrat mislil, kako bi bilo prav o kmetici, Slepčevi mami iz Galicije pri Zalcu, napisati nekaj stavkov.

Slepčeva domačija, na kateri so med vojno živeli mati, hči in sin, je bila topel in zanesljiv dom partizanom. Preprosti, srčno dobri, do kraja poštteni kmečki ljudje so za partizansko vojsko mnogo prispevali. Brez njihovega sodelovanja bi bil naš boj stokrat težji, če ne često nemo-goč.

Na te ljudi često pozabljamo, to pa ni prav in ne pošteno!

In prvoborec Urankar nadaljuje:

Mislím, natanko se ne spomnim, da je bilo marca 1944. Leto je točno in v naših kosteh smo čutili pomlad. Stirje smo bili: Vipotnik Albin-Stigar, Podvršnik Karel-Živko, Kadivnik Miško in jaz. Prišli smo iz Zgornje Savinjske doline. Vso noč smo bili na nogah, vreme pa je bilo kilavo, mokrota je silila v nas in proti jutru je grape in kotline zagrnila gosta megla. Pa še malo dežja je bilo vmes, želodec prazen in še ta večna opreznost, kdaj bo zadisalo po svincu, kdaj bo iz goste megle stopil sovražnik.

Slepčeva hiša je bila naša stalna javka. Pomikamo se proti Galiciji, naše noge pa so težje in težje. Pridemo na hribček, obstojimo, prisluškujemo. Vse naokoli ena sama meglena odeja, na nas prši rahel dež, v še golih krošnjah dreves rahel veter in v nas nemir.

Fantje, kam? K Slepčevi mami!

Zares je bilo rano jutro. Na dano znamenje so bila vrata odprta in mi smo bili dobrodošli gosti. Najbrž je bilo takole: hčerka je kurila v peč, sin Jur je brkljal okoli voglov in stražil, Slepčeva mama pa je pripravljala zajtrk. Sekli smo se in peč je bila polna partizanske prtljage. Zagotovo smo kramljali o tem, da bomo nekaj ur preživeli na topli peči, ko okoli osme ure dospo obvestilo — kdo ga je prinesel, še danes ne vem — da se iz Zaleca v smeri Velika Pirešica — Galicija, pomika večja nemška enota.

Panikarji nismo bili. Takih sporočil smo bili vajeni. Vendar smo v bliskoviti naglici pobrali najnujnejše — in na marof po najkrajši poti. Marof je bil spodaj zidan, zgoraj pa so bile deske in med njimi kar velike špranje. Ze od daleč je bilo videti, da gori ni sene, le v kotu smo nagrebli za nekaj košev slame. Seveda, mi smo bili pripravljani na vse, verjetno tudi na najhujše. Vsem je bilo hudo pri srcu, da bi padli v času, ko smo zagotovo vedeli, da je zmaga na naši strani; nekaj mesecev kasneje je padel na tem področju Kadilnik Mišo. Zdaj pa poslušajte: v desetih minutah je bila hiša popolnoma obkoljena. Nemci, policije in vojaštva je bilo preko sto. Lepo razmerje, kajne? Če sem pravičen, smrt je bila tako rekoč neizbežna. Reši nas lahko samo slučaj. Veste, v ču-

deže res nismo verjeli. Pa se je zgodil. Slepčeva mama ga je skupaj spravila. Mi tiščimo oči k špranjam in gledamo na dvorišče. Obraza Slepčeve mame nisem videl. Morda je bil vmes spremenjen. Saj je bila v trenutku v njenih rokah, če tako rečem, njena in naša usoda. Upepelili bi njeno domačijo, njo in njene strpali v Stari pisker, nas pa pobili.

Znala je malo nemško, tolkla je slovensko in nemško, oprijemala se je vsake rešilne bilke. Menda se je po nemško dobro odrezala, ko jo je pestil oficir, kje so partizani, ki jim tolikokrat daje zavetje. Ona pa v zrak, da to ni res. Partizani pridejo, zahtevajo, vzamejo, gredo svojo pot. Tudi tokrat da jih je videla, gori v Kunigundo so lezli (Kunigunda je hrib, z gozdom poraščen).

Tamle gor so šli, pogledjte!

Kunigunda pa je bila vsa zavita v meglo in nihče je ni vprašal, kako so mogle njene oči predrati tako debelo megleno odejo. Naša Slepčeva mama je prinesla žganja in ga ponujala oficirjem, vojakom, vsem, ki so bili na dvorišču.

Pijte, gospodje, pijte! Če boste šli na Kunigundo, vam bo naš šnopsek zelo prav prišel!

Sprva so se žganja branili, potlej so se ga oprijeli, vendar previdno. Nemci niso prepogosto sedali na limanice, bili so preveč zviiti in izkušeni v takih stvarih. Mater pa so potem še tesneje prišli. Ko je že govorila o tem, kako jih je videla v Kunigundo plaziti, pa da jih je bilo kar čedno število, so Nemci vrtali, če pa vendar ni bila stvar obrnjena malo drugače. Se mar niso pri njej zglasili, povedali to in ono, so kaj vzeli, jim je sama dala, po kateri poti so šli in tako naprej. Slepčeva mama je zbrala vso svojo razsodnost, kar naprej je govorila, dopovedovala, da si pač ona ne more pomagati, če pridejo, vzamejo, gredo po svojih poteh, ki jih ona ne pozna, ker se za vojsko ne briga in tako naprej. Vmes pa je točila žganje, ponujala, vendar ne prisiljeno, hvalisavo. No vse je kazalo, da jih bo speljala na »pravo pot«, ko si neki policist spomni, da bi bilo dobro tudi na marof pogledati, dasiravno se skozi špranje razločno vidi, da gori ni sene, in da je skrivališče vse preveč na očeh. Približal se je s kam, se povzpel za dve tri.

Mi zgoraj smo začutili svoj konec. Toda tako poceni tudi ne bo. Spogledali smo se in pripravili orožje. Kako v takih trenutkih misli beže! V drobcih sekunde pomisliš na svoje, na pot, ki si jo v borbi prehodil in žali ti je, da padeš nemočen, ježiš se za nekoga, nekega nepoznanca, ki je verjetno izdal in vsak trenutek se bomo soočili z dejstvom, kako poceni se včasih upihne življenje.

Slepčeva mama je prihitela k stopnicam, prišla Nemca za roko in tudi njemu ponudila žganje. Mož ga je res popil. Morda pa se je pognal iz oboroženega mravljišča pra vzato, da tudi od dobi šilce opojne pijače? Tega pač nihče ne ve. Prav ta čas je

višji oficir zabrlizgal na piščalko, kar je pomenilo — zbor. Dajal je povelja levo in desno in vsi so pogledovali gori proti Kunigundi. Oficir je stopil k Slepčevi mami in dejal:

Hvala za žganje, če pa pridejo banditi — javite!

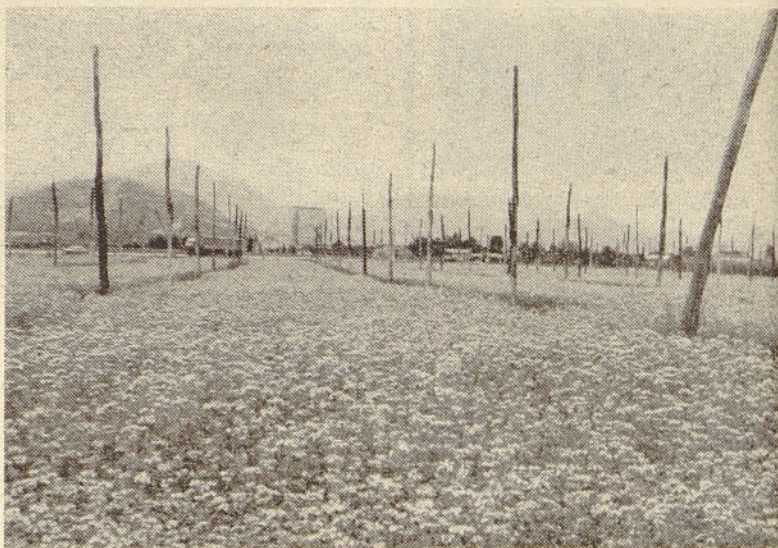
Potem še povelje:

Naprej marš!

Razvrstili so se v strelce in čez čas, ko ni bilo videti nobenega Nemca več, smo zlezli z marofa. Ne vem, če smo se tokrat Slepčevi mami kaj posebno zahvaljevali. Vsi smo bili zadovoljni, da

smo smrti tako poceni ušli. Še danes pa se sprašujem, kako je ta preprosta ženica zmogla vse to, kako ji je bilo pri srcu, kakšen je bil njen obraz, kakšna je bila posledica prestopnega strahu. Seveda, vi boste napisali malce drugače, po svoje, čutim pa, da je take trenutke težko popisati; posebno onemu; ki sam kaj takega ni doživel. To so bili veliki trenutki, ki so jih reševali mali, preprosti ljudje, taki, kakršna je bila SLEPČEVA MAMA iz GALICIJE pri Zalcu.

Drago Kumer

Facelija na brežnicah medí

Proti presežkom DPS in SIS

Zakon o načinu razpolaganja s presežki proračunskih prihodkov družbeno političnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti v letu 1982 določa, da so DPS (občina, republika, federacija) in SIS dolžne ugotavljati presežke prihodkov ustvarjene nad okviri, ki jih določa resolucija.

Ko bodo skupnosti ugotovile presežke, bodo morale za naslednje obračunsko obdobje zmanjšati stopnje davkov oziroma prispevkov v sorazmerju z ustvarjenimi presežki. Služba družbenega knjigovodstva bo izločala presežke na poseben račun in tako zagotavljala striktno izvajanje zakona.

Slavko Košenina

NAGRAJENA POŠTENOST

Voznik tovornjaka naše odkupne postaje v Markovcih, Franc Čurin, iz Vodranec 51 pri Središču ob Dravi, bo v prihodnje z denarjem gotovo previdneje ravnal, kot je 26. maja letos. Tega dne je namreč Justina Drvar iz Obreža, upravnica pošte pri Veliki Nedelji, na Grabah pri Središču našla manjšo torbico, v njej pa je bilo 124.340 dinarjev,

nekaj dobavnic in blagajniških prejemkov.

Poštena najditeljica je vse skupaj odnesla na postajo milice. Tam so ugotovili, da je denar in vse drugo Hmezdovo, torbico pa je izgubil omenjeni Franc Čurin. Justini Drvar je naš predstavnik minulo nedeljo za njeno poštenost izročil pet tisoč dinarjev nagrade.

SE NEKAJ: dogovarjati se že znamo, pri izvajanju pa radi odpovemo. Zdravilo je samo eno: pri izvajanju sporazumov in dogovorov je treba dejansko uveljaviti celovito vlogo poslovnega organa. Sem pa sodijo sankcije vstevši kazensko odgovornost.

Če bo vsak opravil svojo dolžnost, bo to pomenilo tiste nove tirnice, ki jih potrebujemo zdaj, ko se soočeni s težavami — zavzemamo za takšno delovanje, kakršno bi že doslej moralo biti običaj tudi v naši družbi.

Vremenski pregovori

MALI SRPAN

Če Cirila in Metoda (7. VII.) dež-pere, orehe in kostanj z drevja opere.

Jakoba (25. VII.) jasno nebo, tako tudi za Božič bo; oblačno pa priča odjugo božiča.